

N:o 19.

Af herr **Almström** m. fl., om anslag till krigsfartygsmateriel.

*Ang. nyan-
skaffning af
krigsfartygs-
materiel.*

1:o) Kongl. Maj:t har i årets statsverksproposition föreslagit Riksdagen att till anskaffning af ny krigsfartygsmateriel, dels af det utaf 1898 års Riksdag beviljade anslaget till anskaffning af krigsfartygsmateriel anvisa för år 1900 återstående 2,447,000 kronor, dels ock ytterligare för år 1900 bevilja 1,053,000 kronor, eller tillhopa 3,500,000 kronor.

I anledning af denna Kongl. Maj:ts framställning hafva undertecknade velat afgifva följande förslag.

Den plan för anskaffning af ny fartygsmateriel för flottan, som af 1880—82 årens sjöförsvarskomité uppgjordes, med de modifikationerna, som sedermera af 1892 års s. k. certkomité ansetts nödvändiga, har af Riksdagen hittills, i den mån statens medel lemnat tillgång, följts vid beviljande af anslag för ifrågasatt ändamål. Visserligen har icke, på sätt sistnämnda komité ifrågasatte och Kongl. Maj:t jemväl äskat, något ordinarie nybyggnadsanslag af Riksdagen beviljats, men Riksdagen har i stället för flottans förnyelse enligt berörda plan årligen under en följd af år på extra stat anvisat större eller mindre belopp, beroende på statens för handen varande tillgångar och hänsyn till andra oundgängliga anslagsbehof. Oaktadt under de senare åren anskaffningen på grund af större anslag kunnat fortgå något raskare än under föregående år, ega vi dock icke nu på långt när den krigsfartygsmateriel, som enligt den hittills för anskaffningen följda planen borde vid denna tidpunkt finnas anskaffad. På sätt i det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver sjöförsvärenden (sid. 45) meddelas, beräknas nemligen den flytande materielen af de certer, hvarom här är fråga, komma att vid 1899 års slut vara uppbringad till

	under byggnad	färdiga
1:a kl. pansarbåtar	0.5	6.0
torpedkryssare	—	5.0
1:a kl. torpedbåtar	2.0	13.0
2:a kl. „	2.0	9.0

under det att enligt sjöförsvarskomiténs plan borde af 1:a kl. pansarbåtar finnas

	under byggnad	färdiga
år 1900	0.6	9.0
år 1901	0.5	9.5

Alltså krävas, utöfver de 1:a kl. pansarbåtar, som med de hittills beviljade medlen kunnat anskaffas, ytterligare tre sådana pansarbåtar, för att flottan skall vid slutet af år 1901 vara i besittning af det antal dylika fartyg, som merberörda komité ansåg böra nämnda år finnas.

Marinförvaltningen har därför, såsom i statsrådsprotokollet vidare anføres, vid angifvande af medelsbehovet för år 1900 för anskaffande af fartygsmateriel icke ansett sig kunna beräkna detta belopp lägre än till hvad som erfordras för anskaffning under åren 1900 och 1901 af tre 1:a kl. pansarbåtar.

I fråga om beloppet af kostnaden härför har marinförvaltningen emellertid icke kunnat utgå från de beträffande fartygsbyggnader hittills följda beräkningar. Såväl prisen å materialier som arbetslönerna hafva under de senaste åren väsentligen ökats, hvarför fartygsanskaffningarna hädanefter måste kräva högre anslagsbelopp än hittills. Kostnaden för en 1:a kl. pansarbåt, hvilken ursprungligen var 3,825,424 kronor, skulle nu, enligt beräkningar, som återfinnas å sid. 48 i statsrådsprotokollet, uppgå till 4,373,224 kronor eller i afjemnadt tal 4,400,000 kronor, och kostnaden för tre sådana båtar sålunda utgöra 13,200,000 kronor.

Under erinran om att 1898 års Riksdag beviljade för krigsfartygsmateriel ett anslag af 4,947,000 kronor och deraf för år 1899 anvisade 2,500,000 kronor, hvadan till anvisande under år 1900 skulle återstå ett belopp af 2,447,000 kronor, har marinförvaltningen därför hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen dels utöfver hvad det af år 1898 beviljade anslaget återstode till anvisande för år 1900 äska ett extra ordinarie anslag för anskaffning af krigsfartygsmateriel å 13,200,000 kronor att utgå under två år, dels ock föreslå, att för år 1900 måtte anvisas ej mindre af det vid 1898 års Riksdag för nu ifrågavarande ändamål beviljade anslaget återstående kronor 2,447,000: —
än äfven af det äskade nya anslaget „ 5,376,500: —

hvarigenom för år 1900 skulle komma att anvisas

tillhopa kronor 7,823,500: —

Detta förslag har Kongl. Maj:t emellertid icke biträdt. Ehuru det ur mer än en synpunkt, yttrar statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet, vore önskvärdt att, såsom marinförvaltningen framhållit, kunna under de

närmaste åren påskynda byggandet af ny krigsfartygsmateriel för flottan för att, åtminstone hvad 1:a kl. pansarbåtar beträffar, kunna vid slutet af år 1901 komma i jemnhöjd med det af förutnämnda komitéer uppgjorda byggnadsprogram, ansåge han dock — af skäl, för hvilka han under nästföljande punkt i statsrådsprotokollet närmare redogör — att en nödig befunnen omändring af flottans tre äldsta 1:a kl. pansarbåtar, Svea, Göta och Thule, är af den stora betydelse, att detta arbete ej bör undanskjutas; och då härtill åtgå ej obetydliga belopp, ansåge statsrådet, med fästadt afseende på nödvändigheten att tillgodose äfven andra statsbehof, nybyggnadsverksamheten för år 1900 böra inskränkas till hvad som varit afsedt att åstadkommas med det anslag, som af 1898 års Riksdag beviljades till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel.

På sätt af statsrådsprotokollet (sid. 49—65) närmare inhemtas, skulle berörda omändring af de tre äldsta 1:a kl. pansarbåtarna, hvilken ändring hufvudsakligen afser borttagande af trä i inredningen samt utbyte af groft artilleri mot snabbskjutande, pansarskyddadt artilleri af medelkaliber, betinga en kostnad af sammanlagdt 4,920,000 kronor, hvaraf Kongl. Maj:t på extra stat för år 1900 äskat 2,500,000 kronor.

För nyanskaffning af krigsfartygsmateriel har Kongl. Maj:t deremot, som nämnts, inskränkt sig att begära anslag för fullbordande af den krigsfartygsmateriel, hvartill af 1898 års Riksdag medel beviljades, dock med tillägg, utöfver det återstående oanvisade beloppet, af 1,053,000 kronor på grund af prisstegring å materialier och anskaffning af en andra utredning af torpeder och artilleriammunition m. m.

Fastän vi äro fullt öfvertygade, att de tre äldsta 1:a kl. pansarbåtar, äfven i det skick, hvori de nu befinna sig, kunna vara vårt försvar till verkligt gagn, se vi såsom varma försvarsvänner visserligen gerna, att de förbättringar å desamma vidtagas, som erfarenheten från de senaste sjökrigen visat vara nödiga. Men vi kunna för vår del icke biträda sådana åtgärder derutinnan, som ställa sig hindrande i vägen för flottans fortsatta förnyelse enligt den hittills gifna planen eller som under någon tid skulle minska det nuvarande antalet af dess alltför fåtaliga pansarfartyg. Såsom marinförvaltningen framhållit, eger nemligen vår flotta på långt när icke den styrka, densamma, enligt berörda plan, nu borde hafva. Icke mindre än tre 1:a kl. pansarbåtar, utöfver dem vi ega, borde nu vara anskaffade eller åtminstone påbörjade. Vi biträda därför obetingadt marinförvaltningens ofvanberörda förslag om flottans fortsatta förnyelse, så mycket hellre, som statens närvarande finansiella ställning främjar dess genomförande.

Vid sidan af denna för vår flotta så viktiga nyanskaffning kan deremot förändringen af de tre äldsta 1:a kl. pansarbåtarna lämpligen pågå, dock alltid så, att endast en af dem i sänder undergår sådan förändring — och den

första icke förr, än pansarbåten "Dristigheten" är färdig — samt dermed 6 pansarbåtar stridsdugliga, under det den sjunde undergår förändring.

Hänvisande i öfrigt till hvad vi här nedan punkt. 2) anföra och hemställa, eller att ett belopp af 1,640,00 kronor måtte anvisas till påbörjande af den erforderliga förändringen å de tre äldsta 1:a kl. pansarbåtarna, tillåta vi oss föreslå,

att Riksdagen må till fortsatt anskaffning af krigsfartygsmateriel

a) dels af det utaf 1898 års Riksdag för ändamålet beviljade anslaget anvisa på extra stat för år 1900 återstående 2,447,000 kronor, dels ock ytterligare på extra stat för år 1900 anslå 1,053,000 kronor, samt

b) bevilja ett belopp af 13,200,000 kronor och deraf på extra stat för år 1900 anvisa 5,376,500 kronor.

Vid bifall till hvad vi sålunda föreslagit skulle alltså för ifrågavarande ändamål komma att på extra stat för år 1900 anvisas sammanlagdt 8,876,500 kronor.

2:o) Såsom vi redan här ofvan nämnt, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att till försättande i fullt tidsenligt skick af 1:a kl. pansarbåtarna Svea, Göta och Thule bevilja ett anslag af 4,920,000 kronor och deraf på extra stat för år 1900 anvisa 2,500,000 kronor.

Enär medgifvas måste, att den föreslagna förändringen af dessa tre pansarbåtar skulle i väsentlig mån höja dessa fartygs stridsvärde, anse sig undertecknade böra biträda Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning.

Af skäl, som vi ofvan anført, och då en sådan förändring endast bör vidtagas med ett af fartygen i sänder och utan att någon tid försvaga flottans styrka, hafva undertecknade emellertid, för att på samma gång underlätta den af oss så vigtig ansedda förnyelsen af vår flotta, ansett, att den för ifrågavarande förändringsarbeten erforderliga kostnad af 4,920,000 kronor lämpligen bör fördelas till anvisning under tre år och sålunda för år 1900 härför anslås 1,640,000 kronor.

Vi hemställa derför,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må på det sätt bifallas att Riksdagen till försättande i fullt

Ang. försättande i fullt tidsenligt skick af 1:a kl. pansarbåtarna Svea, Göta och Thule.

tidsenligt skick af 1:sta kl. pansarbåtarne Svea, Göta och Thule beviljar ett anslag 4,920,000 kronor och deraf på på extra stat för år 1900 anvisar 1,640,000 kronor.

Stockholm i januari 1899.

Rob. Almström.

Lars Berg.

P. Em. Lithander.

John Philipson.

Oscar Alin.

Th. Nyström.

Gustaf de Laval.

J. S. F. Stephens.

N:o 20.

Af herr **Tamm, Hugo**, om anvisande af medel för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Huru skiftande meningar än råda om rätta lösningen af s. k. skogsfrågan, synes dock alltmer den åsigten vinna stadga, att den enda fullt effektiva räddningen af skog ligger deruti, att denna eges af staten. Särskildt i de mellersta och södra delarne af landet, hvarest staten eger jemförelsevis liten areal, är det af vikt, att staten ökar sin skogsegendom i allt större utsträckning, hvilken uppfattning Riksdagen visat sig dela genom att för detta ändamål anslå köpeskillingarne, som inflyta af försålda mindre kronoegendomar.

Emellertid äro sådana inköp af skogsmark beroende af hvad som kan af kronoegendomar säljas och af en af naturliga orsaker sinande källa, i den mån allt färre finnas att försälja; för närvarande inneligga flera sådana fördelaktiga anbud, hvaraf en stor del måste tillbakavisas, såvida icke medel till inköp på annat sätt beredas.

Samtidigt hafva emellertid inkomsterna af statsskogarne under de senare åren visat en stark tendens att stiga, föranledd dels af stegrade pris å